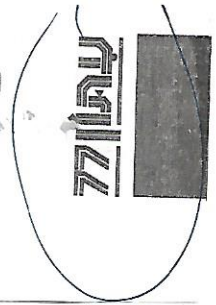

שקר התקשורת השמאלנית

דוד שהם

המערכת הביטחונית-שלטונית ואינו קורא עיתונים מחוץ לארץ. וזו גם הסיבה מדוע מוקדשים מאמצים רבים כל כך ללחצים על רשתות טלוויזיה זרות המשודרות בארץ, עד כדי ניסיון לחסום את שידוריהן, כדרך שנעשה

לבי-בי-סי.

זה היה המצב גם בשנים שלכאורה היתה הממשלה נתונה בידי השמאל. בן גוריון של השנים הראשונות המשיך לחפש דרכים להתעמת עם המדיניות השכנות (בלשון הצבא קראו לכך מדיניות של דרדור מכוון, שהתבטאה במספר רב של פעולות תגמול מסיביות אחרי התגריות מזעריות, ולפעמים גם בפרובוקציות שלא קדמה להן כל התגריות) כדי לנצל הזדמנויות להרחיב את גבולות המדינה. בזמן האינטרמצו הקצר של שרת, המשיכה מערכת הביטחון לפעול בלי ידיעתו ומאחורי גבו. "העסק ביש", הלא היא פרשת הריגול והחבלה של סוכנים ישראלים במצרים במחצית שנות ה-50, נעשה כולו בלי ידיעתו ובלי אישורו של שרת, שמצא עצמו נאלץ לשקר ולהכחיש עובדות ברורות ואפילו להתלונן שהאשמות המצרים בדבר קיומה של רשת ריגול וחבלה ישראלית נובעות משנאת יהודים. גם הוא נגרר אחרי תכתיבי מערכת הביטחון ואת תסכוליו השיח ביומנו, שפורסם רק אחרי מותו. השערורייה הכרוכה בעסק הביש, שפרצה בתקשורת אחרי שנים אחדות של הסתרה, והמכונה בשם "הפרשה", התמקדה בשאלות פרוצדורליות ולא בעניין עצמו. לא במקרה הכינוי שזכתה בו הוא "מי נתן את ההוראה" ולא "איך ייתכן שניתנה הוראה אידיוטית כזאת".

למערכת הביטחון היה מאז ייסוד המדינה מעמד

מיוחד בתקשורת. מערכות אחרות יכולות רק לחלום על מעמד כזה. בידה של מערכת הביטחון הכוח להתיר פרסומן של ידיעות רק אם הן נוחות לה, ולאסור את פרסומן אם אינן נוחות. מעצם עובדה זו כבר קיימת בדעת הקהל נטייה טרומית לטובתה של מערכת זו, שכן על פי העובדות שמספרים לציבור, נראה כי ההחלטות שמערכת זו מקבלת הן ההחלטות הנכונות; ואילו את העובדות שיש בהן כדי לעורר פקפוקים וספקות לגבי החלטותיה של מערכת הביטחון זו יכולה להסתיר ואף לאסור על פרסומן. יתר-על-כן, האנשים המופקדים בתקשורת על "כיסוי" מעשייה של מערכת הביטחון, ממונים למעשה בידי מערכת זו, ובלי אישורה אין הם יכולים לתפקד. ולא עוד, אלא שאם "יעשו צרות", ימנעו מהם את הסקופים (האמיתיים והמדומים) וימסרו אותם למתחריהם. זו הסיבה שכמעט כל הפרשנים הצבאיים, בייחוד בתקשורת האלקטרונית, שבה אינטונציות ממלאות תפקיד בהקניית סמכות לתכנים, נשמעים כקריינים הקוראים הודעות שיצאו מטעם דובר צה"ל ולא כעיתונאים שביצעו עבודה עצמאית של חקירה וגילוי. מצב זה מתבסס אף יותר כיוון ששלוחותיה של מערכת הביטחון הן הממונות על מה שקרוי "הערכת המצב הלאומית", כלומר על הפרשנות המוסמכת למצב ועל המסקנות הצבאיות והמדיניות שצריך להסיק ממנה. וכך משמשת מערכת הביטחון מקור גם להפצת המידע וגם לפרשנותו והערכתו. למעשה נתון בידי ראשי מערכת הביטחון כוח כמעט דיקטטורי לקבוע מה יחשוב הציבור הישראלי על המצב המדיני-ביטחוני. וכך התהוותה מציאות שבתחום זה, אותה רשות היא גם המחליטה, גם המבצעת, ולפעמים גם השופטת. מצב זה משחית מעיקרו ונוגד כל נורמה דמוקרטית. אחרי מלחמת יום הכיפורים התוודה בפני עיתונאי בכיר אחד כי עד אז היה נוהג לכתוב כל מה שאמרו לו שצריך לכתוב. לא עוד, אמר, מעכשיו יכתוב מה שהוא חושב. אמר? אמר. גם לאחר מכן המשיך כמו כמעט כולם לכתוב מה שאמרו לו שצריך לכתוב. רוב הפרשנים הצבאיים והמדיניים ממשיכים לומר מה שאומרים להם שצריך לומר. הגורמים הימניים בתקשורת קובעים מה יידע, ובעקבות כך גם מה יחשוב הציבור, שהרי הרוב המכריע של התושבים אין לו נגישות למקורות מידע שאינם נובעים מן